

Estimats germans i familiars del Josep, companys jesuïtes, amigues i amics que ens trobem reunits per l'afecte i el record del P. Josep Vives.

Ja fa molts anys, en l'homilia del funeral de la seva mare, el Josep començava dient que volia evitar que la veneració i amor filial el portessin a caure en l'excés. Estic segur que el Josep ara desitjaria que no passés una cosa semblant en aquesta homilia. Tant més, que en l'eucaristia estem celebrant la lloança i l'acció de gràcies a Déu per l'obra realitzada en la vida del nostre estimat Josep.

Agraïment a aquest Déu del qual ens en parlà tant! Tot i que era ben conscient que "parlar de Déu és perillós". Els creients estem sempre amenaçats de voler encabir Déu en els nostres conceptes o raonaments o en les nostres bones obres... Però quan fem teologia, sabem molt bé que com més avancem en l'estudi i la reflexió, més és el que ens queda per conèixer del misteri inabastable que és Déu... Per això el Josep va saber comprendre els qui no creuen, o els que estan en els mil dubtes i recerques que comporta el fet de creure. Que bé que ho mostrà en el breu escrit a aquella noia, Maria Àngels, que començava a naufragar en el mar de la fe! Però la fe personal del Josep ha estat testimoni i estímul per molts de nosaltres. Va estimar Déu de manera apassionada de ben petit, en un ambient familiar molt favorable. D'adolescent, en un any acabà els dos cursos de batxillerat que li quedaven i feu l'examen d'estat per no retardar l'entrada al noviciat de Veruela. Déu va ser el centre del seu cor. D'Ell en va parlar molt, sobretot a les classes de Teologia, però l'important és que va iniciar en el seu misteri en les aules i en l'acompanyament personal, a tantes i tantes persones en una gamma amplíssima d'activitats... Ens feu comprendre que "misteri" no és cap mena d'enigma, sinó la manera de parlar d'un Déu que és relació amorosa, Pare, Fill i Esperit. Un Déu que envers nosaltres és amor que estima des de sempre i que se'ns ha lliurat en Jesús, perquè és amor infinit i inabastable, que supera tot el que podem imaginar o pensar. Però el misteri de Déu està amagat als savis i entesos i, en canvi, és accessible als senzills. El Josep, ens va mostrar amb la seva vida i amb la manera com va exercir la docència i els ministeri sacerdotal que la humilitat no exclou de cap manera la intel·ligència. Ens ho feu entendre amb la seva paraula, amb el seu posat sempre allunyat de tota brillantor o autosuficiència, amb el seu ensenyament carregat de passió i a la vegada de modèstia en les seves afirmacions... Aquesta humilitat i senzillesa el feu especialment sensible a la dura realitat del pobres i de la injustícia. Per això, com a teòleg, participà a Cristianisme i Justícia des de la fundació.

Sí, Déu és Amor. Recordo el Josep llegint amb una força impressionant les paraules de Pau que hem escoltat: "Si Déu és amb nosaltres, qui contra nosaltres?... Res no ens separarà de l'amor del Crist...". Perquè l'amor que ho mou tot, és el fonament d'una vida generosa, joiosa i esperançada... La senzillesa, doncs, de la veritable humilitat i la confiança en l'amor de Déu són els dos pilars sobre els quals es pot construir una vida llarga i plena com la del Josep que ara ha culminat, com la d'un patriarca que arriba ja a veure Déu cara a cara.

Alguns dels que avui som aquí podem recordar el Josep, els anys 40 del segle passat, al col·legi de Sant Ignasi, un noi bon amic de tothom, que sabia animar els companys i els ajudava quan calia, que animava l'ambient i que engrescava tothom amb els seus articles a la revista San Ignacio. Era com el germà gran... Avui, al cap de setanta anys, el contemplem i l'acomiadem com un patriarca bíblic. Ho podem certificar les persones, grups, institucions que hem rebut els seu mestratge, consell o ajut: jesuïtes, religiosos i religioses, seminaristes i sacerdots, seglars... Alumnes a la Facultat de Teologia, a les Universitats de Barcelona, a Cristianisme i Justícia, Centre

d'Estudis Pastorals... Grups, equips, comunitats i parròquies... Institucions de Barcelona, Bolívia, El Salvador... I sobretot aquesta casa i comunitat de Sant Cugat on el Josep ha viscut els anys més fecunds de la seva vida.

Davant el seu rostre venerable i el seu cos robust, però carregat amb el dolor i la malaltia, ens emportem el record viu de la seva bondat i també murrieria, d'una intel·ligència privilegiada combinada amb la proverbial senzillesa de "pagès" (alguns l'imaginem encara expurgant arbres a Raïmat), del seu humor, de la seva claredat sense embolics per explicar el que a molts sembla difícil, del cor gran i comprensiu en els seus consells i orientacions que sempre deixaven pau, de la llibertat d'esperit per a no lligar-se amb cap tòpic ni voler defensar posicions políticament correctes, de la seva obertura a un pensament teològic renovador a partir de la teologia clàssica en la qual havia estat format, d'un estudi i investigació sempre arrelats en el coneixement molt ample i profund de la tradició, de la capacitat de relativitzar les coses, lluny de tot absolutisme... Aquell "quin mal pot fer" amb què admetia decisions que no compartia, però que eren inevitables... O aquella recomanació als teòlegs dogmàtics que prenguessin dosis d'apofatisme o de docta ignorància... Mai, però, no banalitzava les coses serioses i sagrades... Més, en coses amb què "no s'hi juga" és quan treia el seu geni.

Donem, doncs, gràcies a Déu per l'obra realitzada en el Josep Vives i perquè a nosaltres ens ha mostrat el rostre d'un Déu casolà, que el sentim com de casa, una casa amb la porta oberta als pobres, en el qual podem confiar, que ens exigeix amb dolcesa i ens acull i perdona de grat... Un Déu que mai no para de parlar-nos i d'invitar-nos a estimar. El Josep ha estat un testimoni de la fe, un patriarca... I potser ara, per encoratjar-nos a seguir endavant, ja que Déu es tan bo i és Amor, ens repetiria amb un to afectuós les paraules que figuren al davant del seu llibre més conegut: "Tant de bo que sentíssi la seva veu, no enduriu els vostres cors!".

Josep Rambla, S.J.
Centre Borja – Sant Cugat del Vallès
28 de desembre de 2015